

Centen of mensen?

DIRK HOLEMANS

Als we de media mogen geloven, maken we stilaan een tweede *golden sixties* mee. In Nederland geeft de regering zichzelf schouderklopjes met haar succesvol poldermodel. En de Belgische regering kan trots melden met het nieuwe jaar, dat de toetreding tot de Europese Muntunie verzekerd is. De rente en inflatie blijven laag, de economische groei is groter dan verwacht.

In een onbewaakt moment zouden we ons kunnen laten meevoeren met deze haast euforische berichten. Maar schijn bedriegt. Het gaat misschien financieel goed met de boven- en middenklasse van de bevolking; deze glundert inderdaad bij wijlen in haar 'cultuur van tevredenheid'. Maar voor de minder goeoden in onze samenleving is er heel wat minder reden tot euforie. Want zij beseffen maar al te goed waar het geld is gehaald om mooie begrotingscijfers te kunnen voorleggen. En alsof dit nog niet genoeg is, worden ze ook nog meer en meer aangewezen als schuldig aan hun eigen lot. Ze moeten dan ook 'geactiveerd' worden, aangespoord worden tot een meer actieve *struggle for life*. Daarom mogen hun uitkeringen zeker niet te hoog zijn, een bewering die de mediatieke Britse premier recent nog omzette in realiteit.

Maar ook de ecologische crisis is bij wijlen niet meer van deze tijd. De teleurstellende top van Kyoto is reeds lang uit de mediabelangstelling verdwenen. In Nederland kiest men voluit voor 'distributieland Nederland', waarbij men zich weinig zorgen maakt over de gevolgen voor het milieu. En in Vlaanderen mort het bedrijfsleven, want er zijn te weinig gronden beschikbaar om om te vormen tot bedrijventerreinen, en de overheid moet dringend meer investeren in infrastructuurwerken, zeg maar meer autowegen.

En toch. Was 1997 niet het jaar waarin de relatie tussen milieu en gezondheid volop duidelijk werd? Dat knoeien met het leefmilieu op niets meer of minder neerkomt dan het schaden van onze gezondheid en die van onze kinderen. Vlaanderen werd even wakker geschud door het boek *Moorddadig*

zoals lucht, water of natuurgebieden gereduceerd worden tot koopwaar, plaatst Jacobs methoden die kaderen in een 'deliberative democracy'. Hier wordt elke persoon niet aangesproken als consument, die op individualistische wijze zijn of haar mening van het ogenblik moet uiten. Elke persoon wordt hier aangesproken als burger, wat betekent dat hij of zij uitgenodigd wordt om in het openbaar goede redenen aan te brengen waarom een bepaald gemeenschappelijk goed, zij het nu zuivere lucht of een natuurdomein, al dan niet belangrijk gevonden wordt.

Ook het artikel van Eric Pompen handelt over economische benaderingen van de ecologische crisis. Is dit artikel meer afstandelijk geschreven, dan biedt het de geïnteresseerde lezer een toegankelijke staalkaart van hoe economen de ecologische crisis interpreteren en eventueel integreren in hun werk.

Tot slot wil ik uw aandacht vestigen op het overlijden van Rudolf Bahro. Waren sommige van zijn stellingen voor de ene inspirerend en voor de ander eerder controversieel, dan heeft Bahro ontegensprekelijk een grote bijdrage geleverd tot zowel het milieudenken als het ontstaan van de groene partij in Duitsland. Ullrich Melle schetst bondig de levensloop en verwezenlijkingen van Rudolf Bahro.